

הצעה לתיקון חוק יסוד: ישראל - מדינת הלאום של העם היהודי

חוק יסוד: ישראל - מדינת הלאום של העם היהודי, התקבל בכנסת ביום ז' באב התשע"ח (19 ביולי 2018).

אנו, החתומים מטה, מאמינים באמונה שלמה שמדינת ישראל היא מדינת הלאום של העם היהודי. עם זאת, אנו מאמינים שחוק יסוד זה, המקבע את אופייה היהודי של המדינה, חייב לתת ביטוי גם לאופייה הדמוקרטי ועל כן יש לתקנו. אנו סבורים שמן הראוי שערכים דמוקרטיים ובראשם ערך השוויון - שאינו מוזכר במפורש בחוקי היסוד של מדינת ישראל - יקבלו ביטוי בחוק יסוד זה.

שוויון אזרחי לאזרחים כולם, הינו נשמת אפה של דמוקרטיה. הוא מעוגן בהכרזת העצמאות, בהלכה הפסוקה ובאתוס היהודי.

הרגישות לקבוצות מיעוט קיימת בכל דמוקרטיה ובמיוחד במדינות לאום אתניות, אשר מבטיחות בחוקתן שוויון זכויות לכל האזרחים במדינה. אנו סבורים שחוקי היסוד של מדינת העם היהודי, שהיה מיעוט לאומי נרדף לאורך אלפי שנים, ראוי שיגלו רגישות יתרה לקבוצות המיעוט שבתוכה. במיוחד נכון הדבר ביחס לחוק יסוד זה, המהווה חלק חשוב מ"תעודת הזהות הערכית" של המדינה. על כן ראוי להעניק למעל 20% מהציבור שאינם יהודים תחושה של שותפות במסגרתה. דברים אלה מתיישבים לדעתנו עם חובת ההגיונות ועם השכל הישר.

יובהר, שהתיקון שאנו מציעים, אין בו משום פגיעה או צמצום כהוא זה, של הערך הלאומי - יהודי של המדינה. תיקון חוק היסוד המוצע נועד להבטיח הגנה על השוויון האזרחי הפרטי ולא הלאומי.

אנו חוששים שלהשאת חוק היסוד במתכונתו הנוכחית יהיו השלכות חמורות בישראל ומחוצה לה. התיקון המוצע לחוק היסוד לא רק יחזק את מדינת הלאום של העם היהודי, אלא יפעל לחיזוק הסולידריות, החוסן החברתי והיציבות בחברה ובמדינה.

אנו ערים כמובן לכך שנושא חוק היסוד מצוי בעתירות שבפני בג"ץ. עמדתנו יסודה בשיקולים שפורטו, שעיקרם ציבורי-חברתי ולבר-משפטי. אנו קוראים לממשלת ישראל ולכנסת ישראל לאמץ הצעה זו. על החתום:

אליקים רובינשטיין - משנה לנשיאת בית המשפט העליון, בדימוס.
פרופ' שחר ליפשיץ - ראש המרכז למשפט יהודי ודמוקרטי, הפקולטה למשפטים אוני' בר אילן.
פרופ' סוזי נבות - בה"ס למשפטים ע"ש שטריקס, המכללה למנהל.
פרופ' עמיחי כהן - דיקן הפקולטה למשפטים לשעבר, הקריה האקדמית אונו.
פרופ' אסא כשר - פרופ' אמריטוס לפילוסופיה, אוני' ת"א, וחתן פרס ישראל לפילוסופיה.
תא"ל (במיל') אמל אסעד - מוביל מטה המאבק לתיקון חוק הלאום.

הצעת תיקון חוק יסוד: ישראל – מדינת הלאום של העם היהודי

1. מטרה

חוק יסוד זה, מטרתו להגן על מעמדה של ישראל כמדינת הלאום של העם היהודי, כדי לעגן בחוק יסוד את ערכיה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית ברוח העקרונות שבהכרזה על הקמת מדינת ישראל

2. עקרונות יסוד

- (א) ארץ ישראל היא מולדתו ההיסטורית של העם היהודי, שבה קמה מדינת ישראל.
- (ב) מדינת ישראל היא מדינת הלאום של העם היהודי, שבה הוא מממש את זכותו הטבעית, התרבותית, הדתית וההיסטורית להגדרה עצמית.
- (ג) מימוש הזכות להגדרה עצמית לאומית במדינת ישראל ייחודי לעם היהודי.
- (ד) מדינת ישראל מהווה בית ומקיימת שוויון זכויות לכל אחד מאזרחיה.

3. סמלי המדינה

- (א) שם המדינה הוא "ישראל".
- (ב) דגל המדינה הוא לבן, שני פסי תכלת סמוך לשוליו, ומגן דוד תכול במרכזו.
- (ג) סמל המדינה הוא מנורת שבעת הקנים, עלי זית בשני צדדיה, והמילה "ישראל" למרגלותיה.
- (ד) המנון המדינה הוא "התקווה".
- (ה) פרטים לעניין סמלי המדינה ייקבעו בחוק.

4. בירת המדינה

ירושלים השלמה והמאוחדת היא בירת ישראל.

5. שפה

- (א) עברית היא שפתה הרשמית של המדינה.
- (ב) השפה הערבית היא שפה רשמית שניה.

6. קיבוץ גלויות

המדינה תהא פתוחה לעלייה יהודית ולקיבוץ גלויות.

7. הקשר עם העם היהודי

- (א) המדינה תשקוד על הבטחת שלומם של בני העם היהודי ושל אזרחיה הנתונים בצרה ובשביה בשל יהדותם או בשל אזרחותם.
- (ב) המדינה תפעל בתפוצות לשימור הזיקה בין המדינה ובין בני העם היהודי.
- (ג) המדינה תפעל לשימור המורשת התרבותית, ההיסטורית והדתית של העם היהודי בקרב יהדות התפוצות.

8. התיישבות

(א) המדינה רואה בפיתוח התיישבות יהודית ערך לאומי, ותפעל על מנת לעודד ולקדם הקמה וביסוס שלה, והכל ברוח עקרונות חוק יסוד זה ולטובת כל תושביה.

9. לוח רשמי

הלוח העברי הוא לוח רשמי של המדינה ולצדו ישמש הלוח הלועזי כלוח רשמי. השימוש בלוח העברי ובלוח הלועזי ייקבע בחוק.

10. יום העצמאות וימי זיכרון

- (א) יום העצמאות הוא יום החג הלאומי של המדינה.
- (ב) יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל ויום הזיכרון לשואה ולגבורה הם ימי זיכרון רשמיים של המדינה.

11. ימי מנוחה ושבתון

שבת ומועדי ישראל הם ימי המנוחה הקבועים במדינה; למי שאינם יהודים זכות לקיים את ימי המנוחה בשבתם ובחגיהם; פרטים לעניין זה ייקבעו בחוק.

12. נוקשות

אין לשנות חוק יסוד זה אלא בחוק יסוד שנתקבל ברוב של חברי הכנסת.